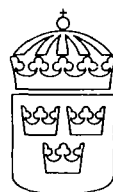

Regeringens proposition

1991/92:77

om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från
den internationella oljeskadefonden

Prop.
1991/92:77

Regeringen föreslår riksdagen att anta det förslag som har tagits upp i bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 5 december 1991.

På regeringens vägnar

Carl Bildt

Reidunn Laurén

Propositionens huvudsakliga innehåll

Genom lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden har vissa artiklar i den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (fondkonventionen) införlivats med svensk rätt. Lagen trädde i kraft den 16 oktober 1978. Vid samma tidpunkt blev konventionen gällande för Sverige. Den genom konventionen upprättade fonden kallas vanligen internationella oljeskadefonden.

Ändringar i fondkonventionen kan i vissa hänseenden beslutas av oljeskadefondens församling med tre fjärdedels majoritet.

Oljeskadefondens församling har vid olika tillfällen beslutat att göra ändringar i fondkonventionen. Genom en ändring i oktober 1991 har vissa ytterligare sjösäkerhetskrav införts som villkor för utbetalning av ersättning från fonden till fartygsägare.

I propositionen föreslås att denna ändring i fondkonventionen skall införlivas med svensk rätt genom en ändring i lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 15 april 1992.

Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

Härigenom föreskrivs att bilagan till lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden till följd av ändringar av den i Bryssel den 18 december 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja skall ha ändrad lydelse i de avseenden som anges i det följande¹.

¹Ändringen innebär att artikel 5 tredje stycket (a) (ii) i bilagan till lagen får ändrad lydelse.

Artiklarna 1 -13 av den internationella konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja

International Convention on the Establishment of an International Fund for Compensation for Oil Pollution Damage

(Supplementary to the International Convention on Civil Liability for Oil Pollution Damage, 1969)

Convention internationale portant création d'un fonds international d'indemnisation pour les dommages dus à la pollution par les hydrocarbures

(destinée à compléter la Convention internationale de 1969 sur la responsabilité civile pour les dommages dus à la pollution par les hydrocarbures)

Internationell konvention om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja

(utgörande tillägg till 1969 års internationella konvention om ansvarighet för skada förorsakad av förorening genom olja)

Compensation and indemnification

Indemnisation et prise en charge financière

Ersättning och gottgörelse

Article 5

Article 5

Artikel 5

3. The Fund may be exonerated wholly or partially from its obligations under paragraph 1 towards the owner and his guarantor if the Fund proves that as a result of the actual fault or privity of the owner:

3. Le Fonds peut être exonéré, en tout ou en partie, des obligations qui lui incombent envers le propriétaire et son garant au titre des paragraphes 1 et 2 du présent article, s'il prouve que, par la faute personnelle du propriétaire:

3. Fonden kan befrias helt eller delvis från sina förpliktelser mot ägaren och dennes garant enligt första stycket, om fonden visar att på grund av fel eller försummelse av ägaren själv:

(a) the ship from which the oil causing the pollution damage escaped did not comply with the requirements laid down in:

a) le navire dont proviennent les hydrocarbures qui ont causé le dommage par pollution n'a pas observé les prescriptions formulées dans:

(a) det fartyg från vilket den olja som orsakade skadan genom förorening härrörde icke uppfyllde föreskrifterna i

(i)

(i)

(i)

(ii) the International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974, as modified by the Protocol of 1978 relating thereto and as amended by Resolu-

(ii) la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer, telle que modifiée par le Protocole de 1978 y relatif et par les Résolu-

(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll

tions MSC.1(XLV), MSC.6(48) and MSC.13(57) adopted by the Maritime Safety Committee of the International Maritime Organization on 20 November 1981, 17 June 1983 and 11 April 1989, respectively, and as amended by Resolution 1 adopted on 9 November 1988 by the Conference of Contracting Governments to the International Convention for the Safety of Life at Sea, 1974 on the Global Maritime Distress and Safety System; or

lutions MSC.1(XLV), MSC.6(48) et MSC.13(57) adoptées le 20 novembre 1981, le 17 juin 1983 et le 11 avril 1989, respectivement par le Comité de la sécurité maritime de l'Organisation maritime internationale, et telle que modifiée par la Résolution 1 adoptée le 9 novembre 1988 par la Conférence des Gouvernements contractants à la Convention internationale de 1974 pour la sauvegarde de la vie humaine en mer sur le système mondial de détresse et de sécurité en mer; ou

till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV), MSC.6 (48) och MSC. 13(57) den 20 november 1981 respektive den 17 juni 1983 respektive den 11 april 1989, och med ändring genom resolution 1 antagen den 9 november 1988 vid möte, mellan stater anslutna till 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss, om ett globalt sjösäkerhetssystem rörande radio-kommunikation.

(iii)	iii)	iii)
(iv)	(iv)	(iv)
(v)	v)	(v)
(b)	b)	(b)

Denna lag träder i kraft den 15 april 1992.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 december 1991

Närvarande: statsminister Bildt, ordförande, och statsråden B. Westerberg, Friggebo, Johansson, Laurén, Hörnlund, Olsson, Svensson, af Ugglas, Dinkelspiel, Thurdin, Hellsvik, Wibble, Björck, Davidson, Könberg, Odell, Lundberg, Unckel, P. Westerberg, Ask

Föredragande: statsrådet Laurén

Proposition om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden

1 Inledning

I slutet av 1960-talet började man uppmärksamma behovet av särskilda regler om ersättning för skador som orsakats genom oljeutsläpp från fartyg. Ett internationellt samarbete inleddes i syfte att skapa en tillfredsställande reglering av rätten till ersättning för sådana skador. Samarbetet resulterade i två internationella konventioner, den år 1969 avslutade konventionen om ansvarighet för skada orsakad av förorening genom olja (ansvarighetskonventionen) och den år 1971 avslutade konventionen om upprättandet av en internationell fond för ersättning av skada orsakad av förorening genom olja (fondkonventionen).

Ansvarighetskonventionen innebär att en fartygsägare har ett strikt ansvar för skador som har orsakats av oljeutsläpp från hans fartyg. Enligt konventionen har fartygets ägare rätt att för varje olycka begränsa sin ansvarighet till ett belopp motsvarande 133 särskilda dragningsrätter (SDR) per ton av fartygets dräktighet. Ansvarigheten skall dock inte i något fall överstiga 14 miljoner SDR. En SDR motsvarar för närvarande ungefär 8 kr. Den lagstiftning som grundas på ansvarighetskonventionen finns i lagen (1973:1198) om ansvarighet för oljeskada till sjöss.

Redan när ansvarighetskonventionen antogs var man medveten om att den inte gav de skadelidande ett tillräckligt skadeståndsrättsligt skydd. Fondkonventionen utarbetades därför som ett komplement till ansvarighetskonventionen. Genom fondkonventionen upprättades en internationell fond (oljeskadefonden) som ger ytterligare ersättning för oljeskador i de fall då den ersättning som erhålls enligt ansvarighetskonventionen är otillräcklig.

Enligt 1 § första stycket lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden gäller bestämmelserna i artiklarna 1 – 13 i fondkonventionen i dess lydelse enligt ett i London den 19 november 1976 antaget ändringsprotokoll som svensk lag till den del de inte uteslutande reglerar de fördragsslutande staternas inbördes förpliktelser och med iakttagande av vad som i övrigt föreskrivs i lagen. I 1 § andra stycket sägs att konventionen

i angivna delar har den lydelse som en till lagen fogad bilaga utvisar. De bestämmelser i konventionen som härigenom gjorts omedelbart tillämpliga i Sverige innehåller regler av civilrättslig och processrättslig natur. Det är bl.a. bestämmelserna om fondens skyldighet att utge ersättning till fartygets ägare eller försäkringsgivare (artikel 5; jfr även Ds Ju 1973:4 s. 114).

Ändringar i fondkonventionen får i vissa hänseenden beslutas av oljeskadefondens församling med tre fjärdedels majoritet (artikel 33). Fondens församling har vid olika tillfällen beslutat att göra sådana ändringar. I det följande avser jag att ta upp en ändring som fondens församling beslutat om vid sitt fjortonde möte den 8 – 11 oktober 1991.

2 Förslag

Mitt förslag: En i fondkonventionen i oktober 1991 gjord ändring av vilka internationella sjösäkerhetsföreskrifter som måste vara uppfyllda för att fartygets ägare, eller dennes försäkringsgivare, skall ha rätt till ersättning av oljeskadefonden skall införlivas med svensk rätt.

Skälen för mitt förslag: Enligt artikel 2 i fondkonventionen är ett av ändamålen med oljeskadefonden att befria fartygsägarna från en del av de ekonomiska förpliktelser som de ålagts genom ansvarighetskonventionen. En fartygsägare som på grund av bestämmelserna i ansvarighetskonventionen får utge ersättning för en oljeskada skall alltså kunna återfå en del av detta belopp från fonden. Fartygsägarens rätt till ersättning från fonden för utbetalt skadestånd är beroende av att vissa villkor är uppfyllda. Dessa villkor har ställts upp för att säkerställa att konventioner rörande bl.a. säkerheten till sjöss efterlevs.

Enligt artikel 5.3 (a) i fondkonventionen kan fonden befrias helt eller delvis från sina förpliktelser att gottgöra ägaren till ett fartyg eller dennes försäkringsgivare, om fonden visar att: på grund av fel eller försummelse av ägaren själv fartyget i fråga inte uppfyllde föreskrifterna i fyra konventioner som räknats upp i artikeln och olyckan eller skadan helt eller delvis orsakades av att dessa föreskrifter inte uppfyllts.

De konventioner som ursprungligen nämndes i artikel 5.3 var:

- (i) 1954 års internationella konvention till förhindrande av havsvattnets förorening genom olja i dess år 1962 ändrade lydelse,
- (ii) 1960 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss,
- (iii) 1966 års internationella lastlinjekonvention,
- (iv) 1960 års internationella sjövägsregler.

För att inte förlora rätten till ersättning från fonden måste således fartygens ägare hålla och föra sina fartyg i enlighet med föreskrifterna i de nämnda internationella konventionerna. Detta bidrar till att minska risken för olyckor med oljeskador som följd. Vid tiden för fondkonventionens upprät-

tande hade Sverige tillträtt samtliga de i artikel 5.3 nämnda sjösäkerhetskonventionerna (se Ds Ju 1973:4 s. 39).

Prop. 1991/92:77

Artikel 5.4 i fondkonventionen föreskriver att när en ny konvention, som är avsedd att helt eller delvis ersätta något av de instrument som nämns i artikel 5.3, träder i kraft får fondens församling minst sex månader i förväg fastställa en dag då den nya konventionen skall ersätta detta instrument eller del av detta såvitt avser tillämpningen av artikel 5.3. Sådana beslut kräver enligt artikel 33.1 (b) i fondkonventionen tre fjärdedels majoritet.

Vid det åttonde mötet med oljeskadefondens församling beslutade denna att tolka artikel 5.4 så att den kan tillämpas även på ändringar i de i artikel 5.3 nämnda konventionerna och detta även om dessa ändringar antagits efter ett förenklat ändringsförfarande (by a tacit amendment procedure).

Till följd av flera beslut av fondens församling med stöd av artikel 5.4 innehåller artikel 5.3 numera följande uppräkningsinstrument:

(i) 1973 års internationella konvention till förhindrande av förorening från fartyg i den lydelse konventionen har erhållit genom 1978 års protokoll till konventionen och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens kommitté för skyddet av den marina miljön genom resolutionen MEPC.14(20) den 7 September 1984,

(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV) och MSC.6 (48) den 20 november 1981 resp. den 17 juni 1983, och med ändring genom resolution 1 antagen den 9 november 1988 vid möte, mellan stater anslutna till 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss, om ett globalt sjösäkerhetssystem rörande radiokommunikation,

(iii) 1966 års internationella lastlinjekonvention, eller

(iv) 1972 års internationella sjövägsregler.

Med anledning av de nu nämnda besluten i fondens församling om ändringar i artikel 5.3 har regeringen vid olika tillfällen beslutat att ge ändringarna till känna genom särskilda tillkännagivanden i Svensk författningssamling (se SFS 1979:550, 1980:613, 1982:69, 1984:176 och 1986:797). Ändringarna har införlivats med svensk rätt (jfr prop. 1990/91:196, 1991/92:LU4, rskr. 16)

Den 11 april 1989 antogs genom resolution MSC.13(57) vissa ändringar i 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss. Ändringarna – som beslutades av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté – företogs i enlighet med ett förenklat ändringsförfarande som är föreskrivet i konventionen. Ändringarna träder i kraft 1 februari 1992 och blir då gällande även för Sverige. Resolutionen i fråga finns tillgänglig hos utrikesdepartementet, traktatenheten.

Ändringarna hänför sig bl.a. till brandskyddet på tankfartyg och är därför av betydelse för att förhindra förorening genom oljeskador.

Vid det fjortonde mötet med oljeskadefondens församling den 8–11 oktober 1991 beslutades att denna senaste ändring av 1974 års konvention skulle tas med i uppräkningsinstrumentet i artikel 5.3 i fondkonventionen. Eftersom ändringar i artikel 5.3 måste beslutas minst sex månader i förväg

(jfr artikel 5.4 fondkonventionen) kan ändringen i fondkonventionen träda i kraft först den 15 april 1992. Den berörda punkten i artikeln fick följande lydelse (ändringen kursiverad):

(ii) 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss med de ändringar som föranleds av 1978 års protokoll till 1974 års konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss och de ändringar som har antagits av Internationella sjöfartsorganisationens sjösäkerhetskommitté genom resolutionerna MSC.1 (XLV), MSC.6 (48) och MSC.13(57) den 20 november 1981 respektive den 17 juni 1983 respektive *den 11 april 1989* och med ändring genom resolution 1 antagen den 9 november 1988 vid möte, mellan stater anslutna till 1974 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss, om ett globalt sjösäkerhetssystem rörande radiokommunikation.

Det var redan vid Sveriges tillträde till fondkonventionen förutsatt att de i artikel 5.3 nämnda sjösäkerhetskonventionerna kunde bytas ut mot konventioner med motsvarande innehåll. Det måste också sägas vara ett allmänt svenskt intresse att fartygsägarna följer föreskrifterna i de nämnda sjösäkerhetskonventionerna. Sverige är också folkrättsligt bundet av den i oktober 1991 gjorda ändringen i fondkonventionen. Den bör därför införlivas med svensk rätt.

Bestämmelserna i artikel 5 rör ekonomiska förhållanden mellan fartygsägarna och fonden, dvs. förhållanden mellan enskilda. En ändring av artikeln måste därför införlivas med svensk rätt genom lag (se 8 kap. 2 § regeringsformen).

3 Ikraftträdande

Den ändring av artikel 5.3 som beslutats av oljeskadefondens församling år 1991 träder i kraft den 15 april 1992. Ändringen av lagen om ersättning från den internationella oljeskadefonden bör träda i kraft samtidigt.

4 Upprättat lagförslag

I enlighet med det anförda har inom justitiedepartementet upprättats ett förslag till lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

Förslaget är sådant att lagrådets hörande skulle sakna betydelse.

5 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att anta förslaget till lag om ändring i lagen (1973:1199) om ersättning från den internationella oljeskadefonden.

6 Beslut

Prop. 1991/92:77

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att anta det förslag som föredraganden har lagt fram.

